

<i>W SŁUŻBIE ZDROWIA I ŻYCIA LUDZKIEGO</i> (Słowo do chirurgów polskich) – list papieża Jana Pawła II do chirurgów polskich	VII
---	-----

<i>PRZEDMOWA DO PIERWSZEGO WYDANIA</i>	XI
--	----

Aleksander Gieysztar

<i>WSTĘP DO PIERWSZEGO WYDANIA</i>	XV
------------------------------------	----

Wojciech Naszcyk

<i>WSTĘP DO DRUGIEGO WYDANIA</i>	XXI
----------------------------------	-----

Wojciech Naszcyk

<i>RYS HISTORII CHIRURGII ŚWIATOWEJ</i>	I
---	---

Janusz Skalski, Eugeniusz Siatkowski

Chirurgia w starożytności i średniowieczu	3
Chirurgia cechowa w Europie	11
Chirurgia europejska w okresie oświecenia (XVIII wiek)	17
Rozwój chirurgii w pierwszej połowie XIX wieku	22
Początki nowoczesnej chirurgii	24
Rozwój chirurgii w XX wieku	35

<i>CHIRURGIA W I RZECZYPOSPOLITEJ</i>	47
---------------------------------------	----

Eugeniusz Siatkowski, Janusz Skalski

Organizacja i struktura cechów chirurgów	49
Rozwój cechowego leczenia chirurgicznego	55

Pierwsze podręczniki anatomii i chirurgii	63
Próby zorganizowania szkolnictwa chirurgicznego	65
Początki nauczania chirurgii na Uniwersytecie Jagiellońskim	69
Upadek organizacji cechów chirurgów	76

CHIRURGIA W DOBIE ZABORÓW 79

Kraków – Zdzisław Gądoła, Józef Bogusz	81
Pod zaborem austriackim	81
Okres Księstwa Warszawskiego	83
Rzeczpospolita Krakowska (1815–1846)	85
Chirurgia krakowska w latach 1815–1828	85
Chirurdzy krakowscy w powstaniu listopadowym	88
Działalność Ludwika Bierkowskiego	89
Ponownie w granicach monarchii austriackiej	95
Pierwsze lata w nowej sytuacji politycznej	95
Chirurdzy krakowscy w powstaniu styczniowym	98
Lata krakowskie Jana Mikulicza (1882–1887)	99
Ludwik Rydygier w Krakowie (1887–1897)	107
I Zjazd Chirurgów Polskich (1889 r.)	112
Drugi nurt chirurgii krakowskiej	114
Oddział chirurgiczny w Szpitalu Św. Łazarza	114
Alfred Obaliński i jego asystenci (1870–1897)	115
Chirurgia krakowska na przełomie wieków	121
Problemy chirurgii w krakowskich towarzystwach i czasopiśmie naukowych (1866–1915)	124
Pomiędzy Lwowem a Krakowem	125
I wojna światowa	128
Lwów – Włodzisław Wysocki-Rol	131
Studium Medyko-Chirurgiczne (1805–1873)	131
Oddział Chirurgiczny Szpitala Powszechnego Krajowego we Lwowie i jego ordynatorzy (1866–1918)	134
Działalność Hilarego Schramma w dziecięcym Szpitalu Św. Zofii w latach 1886–1918	137
Poliklinika Powszechna	139
Klinika Chirurgiczna Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Lwowskiego i jej kadra naukowa	141
Warszawa – Wojciech Naszypki	151
Pierwsze lata XIX wieku	151
Powstanie Wydziału Akademicko-Lekarskiego Warszawskiego	152
Katedra i Klinika Chirurgiczna Wydziału Akademicko-Lekarskiego	154
Nauczanie chirurgii na Wydziale Lekarskim Królewskiego Uniwersytetu Warszawskiego (1816–1831)	155
Podręczniki chirurgii	158
Chirurgia w Wojsku Polskim (1815–1831)	166
Powstanie listopadowe	166
Nauka, szkolnictwo i szpitalnictwo po upadku powstania listopadowego	168
Warszawskie oddziały chirurgiczne i ich ordynatorzy (1831–1863)	168
Prowincjonalne oddziały chirurgiczne (1831–1863)	175
Chirurgia i chirurdzy w Towarzystwie Lekarskim Warszawskim (1820–1863)	177
Cesarsko-Królewska Warszawska Medyko-Chirurgiczna Akademia	178
Szkoła Główna Warszawska	180

Powstanie styczniowe	182
Kliniki chirurgiczne Cesarskiego Uniwersytetu Warszawskiego i ich kierownicy (1869–1900)	184
Warszawskie oddziały chirurgiczne i ich ordynatorzy (1864–1900)	190
Prowincjonalne oddziały chirurgiczne i ich ordynatorzy (1864–1918)	195
Początki antyseptyki i aseptyki	198
Dyskusje warszawskich chirurgów	201
Początek XX wieku	204
Oddziały chirurgiczne w nowym Szpitalu Dzieciątka Jezus (1901–1918)	205
Inne warszawskie oddziały chirurgiczne (1901–1918)	207
Udział chirurgów warszawskich w posiedzeniach i zjazdach naukowych	208
Chirurgia warszawska w czasie I wojny światowej	210
Wilno – Wojciech Nowaczyk	215
Wydział Lekarski Cesarskiego Uniwersytetu Wileńskiego	215
Katedra i Klinika Chirurgii Cesarskiego Uniwersytetu Wileńskiego	217
Klinika Chirurgiczna Wileńskiej Akademii Medyko-Chirurgicznej	223
Publikacje wileńskich chirurgów	225
Chirurdzy w Towarzystwie Lekarskim Wileńskim (1808–1842)	227
Chirurgia w Wilnie w latach 1843–1918	229
Poznań – Roman K. Meissner, Roman T. Góral	235
Na przełomie XVIII i XIX wieku	235
Szkolenie i inne problemy chirurgiczne w pierwszych latach istnienia Wielkiego Księstwa Poznańskiego (1815–1827)	237
Oddział Chirurgiczny Szpitala Siostr Miłosierdzia w Poznaniu i jego ordynatorzy (1823–1886)	241
Pierwsze polskie lecznice ortopedyczne	249
Związki Bierkowskiego z medycyną wielkopolską	250
W kręgu Wydziału Lekarskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu	253
Nasiłenie germanizacji	255
Kształtowanie podstaw nowoczesnej chirurgii poznańskiej. Ignacy Zielewicz	256
Działalność Tomasza Drobnika w Poznaniu	262
Ostatnie lata pruskiej niewoli (1903–1918)	268
W wirze walk powstania wielkopolskiego (1918–1919)	271
Współdział chirurgów w tworzeniu Wydziału Lekarskiego Wszechnicy Piastowskiej	274
Pomorze – Jan Kortas	277
Śląsk – Krzysztof Bratek	283
CHIRURGIA W II RZECZYPOSPOLITEJ	289
Andrzej Karwowski, Andrzej Śródka	
Okres walk o granice (1918–1921)	291
Chirurgia w dużych ośrodkach	294
Kraków	294
Łódź	298
Warszawa	303
Poznań	311
Wilno	314
Łódź	320

Chirurgia w szpitalach prowincjonalnych	321
Podręczniki	323
Towarzystwa chirurgiczne	327
Towarzystwo Chirurgów Polskich	327
Towarzystwa regionalne	329
VIII Zjazd Międzynarodowego Towarzystwa Chirurgicznego	331
Niektóre problemy praktyki chirurgicznej	333

CHIRURDZY POLSCY W CZASIE II WOJNY ŚWIATOWEJ

339

Andrzej Wysocki

Wrzesień 1939 roku	341
W Rzeszy Niemieckiej	347
W republikach sowieckich	350
Generalne Gubernatorstwo	351
Warszawa	351
Powstanie warszawskie	358
Kraków i Małopolska	368
Lublin i Lubelszczyzna	374
Piotrkowskie, radomskie, kieleckie	376
Ziemie włączone do ZSRR, od 1941 r. pod okupacją niemiecką	379
W obozach koncentracyjnych i więzieniach	383
Z Wojskiem Polskim w walce o ojczyznę	385
Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie	385
1. i 2. Armia Wojska Polskiego	390

CHIRURGIA W POLSCE LUDOWEJ

393

Wojciech Niszczyl, Stanisław Szyzla

Stan polskiej chirurgii bezpośrednio po II wojnie światowej i w latach późniejszych	395
Wyższe szkolnictwo medyczne	400
Ośrodki chirurgiczne	402
Lublin	402
Warszawa	403
Kraków	419
Łódź	424
Gdańsk	427
Wrocław	429
Poznań	434
Szczecin	438
Śląsk	440
Białystok	443
Bydgoszcz	444
Postępy polskiej chirurgii po II wojnie światowej	445
Współpraca międzynarodowa	454
Nadzór specjalistyczny w chirurgii	457
Towarzystwo Chirurgów Polskich; jego oddziały, sekcje i zjazdy	459
Podsumowanie	463

CHIRURGIA W III RZECZYPOSPOLITEJ 465

Wojciech Naszczył

SPIS
TREŚCI

Reformy systemu ochrony zdrowia	468
Nauczanie chirurgii	469

Kształcenie przeddyplomowe	469
Kształcenie podyplomowe. Specjalizacja	469

Nadzór specjalistyczny	471
Kadry. Działalność oddziałów chirurgicznych	472
Ośrodki chirurgiczne	473

Białystok	473
Bydgoszcz	475
Gdańsk	476
Kielce	479
Kraków	480
Lublin	484
Łódź	486
Olsztyn	489
Opole	489
Poznań	490
Rzeszów	492
Szczecin	492
Śląsk	494
Warszawa	498
Wrocław	508

Postępy polskiej chirurgii	512
Współpraca międzynarodowa	527
Towarzystwo Chirurgów Polskich	531

Zarząd Główny Towarzystwa Chirurgów Polskich – ZG TChP	531
Oddziały	534
Sekcje	534
Zjazdy TChP	535
„Polski Przegląd Chirurgiczny”	537
Fundacja Polski Przegląd Chirurgiczny	537
Medal im. Ludwika Rydygiera	538

Kluby specjalistyczne chirurgów	539
Unia Polskich Towarzystw Chirurgicznych	541
Zakończenie	542

POSŁOWIE DO PIERWSZEGO WYDANIA 545

Jan Niechajewicz

ANEKSY 555

opracował Wojciech Naszczył

I. Teksty źródłowe (fragmenty) 557

1. Rafał Józef Czerwiakowski <i>Dysertacja o słuchetności, potrzebie i użytku chirurgii...</i>	557
2. Ludwik Perzyna <i>Nauki cyrallckiej...</i>	559
3. Jan Fryderyk Niszkowski <i>O związku chirurgii z medycyną...</i>	560
4. Aleksander Le Brun <i>Prelekcja wstępna chirurgii operacyjnej...</i>	561

XXXIII

5. Julian Kosiński <i>Prelekcja...</i>	562
6. Jan Antoni Mikulicz <i>O wpływie chirurgii...</i>	563
7. Ludwik Rydygier <i>Jaką rolę powinna grać chirurgia w naszych czasach</i>	564
8. Okólnik z zaproszeniem na I Zjazd Chirurgów Polskich w Krakowie	566
9. Ludwik Rydygier <i>Przemówienie wygłoszone na posiedzeniu I Zjazdu Chirurgów Polskich w Krakowie</i>	566
10. Hilary Schramm <i>Przemówienie wygłoszone w Warszawie w czasie obrad XVIII Zjazdu Chirurgów Polskich</i>	567
11. Kornel Michał Przemówienie Prezesa Towarzystwa Chirurgów Polskich	568
12. Jan Niechubowicz <i>Zamiast ostatniego wykładu</i>	569
13. Witold Rudowski <i>Rzecz o chirurgii</i>	572
14. Wacław Sitkowski <i>Moje spojrzenie na chirurgię</i>	574
II. Zjazdy i konferencje	576
1. Zjazdy Chirurgów Polskich – Zjazdy Towarzystwa Chirurgów Polskich	576
2. Zjazdy Sekcji Chirurgii Klatki Piersiowej, Serca i Naczyń Towarzystwa Chirurgów Polskich	586
3. Konferencje naukowe Sekcji Chirurgii Onkologicznej Towarzystwa Chirurgów Polskich	590
4. Konferencje naukowe Sekcji Chirurgii Wytwórczej Towarzystwa Chirurgów Polskich	590
5. Sekcja Badań Podstawowych w Chirurgii	592
6. Konferencje Sekcji Chirurgii Endoskopowej	592
7. Sympozja Sekcji Zakazań Chirurgicznych	593
8. Sympozja Sekcji Wiscerosyntezy – Wideochirurgii	594
9. Sekcja Chirurgii Endokrynologicznej	595
10. Zjazdy Sekcji Chirurgii Wojskowej	595
11. Sympozja Sekcji Chirurgii Urazowej	596
12. Konferencje Sekcji Żywienia Poza- i Dojelitowego	597
13. Konferencje Sekcji Chirurgicznego Leczenia Otyłości – Chirurgii Metabolicznej i Bariatrycznej	597
III. Personalia	597
1. Prezesi Zjazdów Chirurgów Polskich i Towarzystwa Chirurgów Polskich	597
2. Sekretarze Generalni Towarzystwa Chirurgów Polskich	598
3. Krajowi członkowie honorowi Towarzystwa Chirurgów Polskich	598
4. Zagraniczni członkowie honorowi Towarzystwa Chirurgów Polskich	599
5. Profesorowie katedr i klinik chirurgicznych wyższych uczelni polskich w latach 1779–1939	599
6. Profesorowie chirurgii ogólnej mianowani w latach 1944–1989	601
7. Profesorowie chirurgii ogólnej mianowani po 1989 roku	602
IV. Polskie czasopisma chirurgiczne	604
1. Wydawane przed okresem II Rzeczypospolitej (opracowała Teresa Ostrowska)	604
2. Wydawane w II Rzeczypospolitej (opracowała Teresa Ostrowska)	607
3. Wydawane w Polsce Ludowej (opracowała Teresa Ostrowska)	609
4. Wydawane w latach 1988–1990	611
5. Wydawane w III Rzeczypospolitej	611
V. Kalendarium ważnych wydarzeń w chirurgii polskiej	618
SPIS ILUSTRACJI	621
SKOROWIDZ NAZWISK	641

